

HANDREIKING SLA PARTICIPATIE

Handreiking voor het thema Participatie binnen
het Schone Lucht Akkoord

Inhoudsopgave

1	Handreiking SLA Participatie.....	2
1.1	Proces	2
1.2	Relatie met andere handreikingen	3
1.3	Technologie.....	4
2	Theorie Burgerparticipatie.....	6
2.1	Participatieladders	6
2.2	Openheid.....	9
2.3	Participatie sterkte	9
2.4	Model Burgerparticipatie	10
3	Theorie Citizen Science.....	12
4	Citizen science versus Burgerparticipatie	13
5	Bibliografie	14

DISCLAIMER

Deze handreiking is opgesteld in opdracht van Ministerie van IenW, Den Haag.

Verspreiding en publicatie van de inhoud is alleen toegestaan na voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van Ministerie van IenW, Den Haag.

COLOFON

Rotterdam,

december 2020, vs. 1.0,

augustus 2022 vs. 1.1

Klikkesbaus Bureau, ing. M.H. van Dijk, MSc.

marielle@klikkesbaus.com

1 Handreiking SLA Participatie¹

In deze handreiking worden enkele overwegingen gegeven voor het inrichten van de pilots participatie, zoals bedoeld in Maatregel 8 Participatie van het Schone Lucht Akkoord.

Binnen het SLA wordt het participatieproces ingericht als citizen science, dat wil zeggen dat het zich richt op het verkrijgen van data op het gebied van luchtkwaliteit en het verhogen van de bewustwording op dit onderwerp. Daarbij gaat het de deelnemers om hun perceptie van de lokale luchtkwaliteit. Dat kan betekenen dat de meningen tussen burgers en overheid verschillen en er meerdere discussies en/of vraagstukken voorliggen op het onderwerp luchtkwaliteit. Dit bepaalt in hoge mate de mogelijke interactie tussen overheid en bewoners.

Voorafgaand aan het ontwerpen van een interactieproces moeten daarom enkele keuzes worden gemaakt en randvoorwaarden ingevuld. Die randvoorwaarden betreffen niet alleen de inrichting van het proces, ook de toe te passen technologie moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Zie resp. §1.1 en §1.3.

1.1 Proces

1. Als eerste moet worden bepaald of het vraagstuk/ de discussie over luchtkwaliteit wel geschikt is als onderwerp van een citizen science project. Tenslotte is dit afhankelijk van de wijze waarop aard van het probleem en oplossing worden gepercipieerd door overheid en bewoners. Is er geen overeenstemming, dan moet een participatieproces gericht zijn op het verkrijgen van een deze consensus. Dat kan door gezamenlijk onderzoek naar bron, oorzaak en/of gevolg, ofwel joint fact finding.
2. De volgende stap richt zich op wie moeten worden uitgenodigd. Op basis van de discussie/ het vraagstuk wordt bepaald wie daarin de belanghebbenden en belangstellenden zijn. Vervolgens kan daarvoor een passend uitnodigingsbeleid worden opgesteld.
3. Deelnemers kunnen daarin verschillende rollen vervullen: zijn zij slechts leverancier van data en context, of worden zij ook betrokken bij de analyse van de data en/of bij de betekenis voor het beleid. Ook is de vraag of er ruimte is voor de deelnemer om wensen, ideeën en standpunten in te brengen over de uitvoering van de pilot.
4. Daarnaast moet worden besproken en afgewogen wat de invloed is van het resultaat van de metingen. Is het wel of niet medebepalend in het uiteindelijke beleid of de maatregel.

---

¹ Zie voor de theorie achter burgerparticipatie en citizen science hoofdstuk 2

5. Tijdens het project kunnen er zich situaties voordoen die vragen om een andere inrichting van het proces. Deze wendbaarheid betreft de mate die er is om af te wijken van opvattingen, voornemens en handelingskaders. Bijvoorbeeld de ruimte in tijd, geld, afvaardiging, technologie, benodigde expertise, etc. Houd rekening met deze ruimte in het proces.
6. Deelnemers hebben verwachtingen van het project. Zowel over de kwaliteit van de metingen, de inbreng, de mogelijkheden en het effect van de metingen op de discussie, maatregelen en het beleid met betrekking tot de lokale luchtkwaliteit. Stem dit voorafgaand aan het project goed af. Wees helder in de verwachtingen, communiceer over resultaat en voortgang, ook als dit tegenvalt!
7. Transparantie is een voorwaarde voor een goed interactieproces. Een gelijkwaardige informatiepositie schept vertrouwen. Iedereen moet de informatie die in het project wordt gebruikt, kunnen begrijpen zonder extra uitleg en ongeacht het opleidingsniveau en/of ter beschikking staande tools.
8. Als het project data en metingen genereert, is het van belang dat deze toegankelijk zijn voor analyse en hergebruik. Dat wil zeggen dat de deelnemer met de data van zijn 'eigen' sensor of de sensoren uit het netwerk aan de slag kan.

1.2 Relatie met andere handreikingen

Voor een goed ontwerp van het interactieproces heeft het Kennisknooppunt participatie van Ministerie IenW een aantal succesfactoren geformuleerd². Deze zijn gebaseerd op de kernwaarden van de International Association for Public Participation³, zie het overzicht in Figuur 1.

---

² Het Kennisknooppunt Participatie van Ministerie IenW heeft verschillende handreikingen opgesteld voor het ontwerpen van participatieprocessen, zie <https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/publicaties/handreikingen/default.aspx>

³ Zie https://cdn.ymaws.com/www.iap2.org/resource/resmgr/pillars/Spectrum_8.5x11_Print.pdf

Succesfactoren KCP IenW

- 1 Alle relevante stakeholders worden tijdig betrokken.
- 2 Stakeholders worden adequaat geïnformeerd zodat er een gelijk speelveld ontstaat.
- 3 Er is een aanpak voor de participatie
- 4 Het participatieplan is samen met de stakeholders opgesteld of met hen afgestemd.
- 5 Er is een bestuurlijk besluit t.a.v. het participatieproces.
- 6 De wensen en belangen van alle stakeholders worden inzichtelijk gemaakt en erkend.
- 7 Stakeholders beschikken over voldoende informatie om een betekenisvolle bijdrage te kunnen leveren
- 8 De inbreng van participanten wordt serieus meegewogen.
- 9 Stakeholders krijgen te horen op welke manier hun inbreng heeft doorgewerkt.

IAP2 Core Values

- 1 Public participation is based on the belief that those who are affected by a decision have a right to be involved in the decision-making process.
- 2 Public participation includes the promise that the public's contribution will influence the decision..
- 3 Public participation promotes sustainable decisions by recognizing and communicating the needs and interests of all participants, including decision makers.
- 4 Public participation seeks out and facilitates the involvement of those potentially affected by or interested in a decision.
- 5 Public participation seeks input from participants in designing how they participate.
- 6 Public participation provides participants with the information they need to participate in a meaningful way.
- 7 Public participation communicates to participants how their input affected the decision.

Figuur 1 Succesfactoren en IAP2

1.3 Technologie

Door het meten met burgers ontstaat een meetnetwerk. Voor het opzetten van dit meetnetwerk is een aantal overwegingen en randvoorwaarden cruciaal.

1. Sensor keuze

Bewoners meten uit eigenbelang of interesse. Bespreek daarom vooraf de mogelijkheden in beschikbare technologie en de te meten parameters. Voor de technologie kan daarin de volgende afweging worden gemaakt:

- a. Veel sensoren met lagere kwaliteit metingen
- b. Weinig sensoren met hoge kwaliteit metingen
- c. Een tussenvorm waarin een aantal meetposten met gemiddelde kwaliteit metingen wordt geplaatst.

2. Sensor plaatsing

Op basis van de gekozen technologie is het al dan niet mogelijk een bepaalde dichtheid van sensoren te realiseren in een bepaald gebied. Bespreek de gewenste en interessante locaties voor het plaatsen/ uitreiken van de sensoren.

3. Helpdesk

Indien bewoners een 'eigen' sensor ter beschikking wordt gesteld, moeten de sensoren worden uitgedeeld, eventueel gemonteerd en geïnstalleerd. Regel passende en laagdrempelige ondersteuning voor deze activiteiten.

4. Data en meetresultaten

Bespreek en bepaal wie eigenaar is van de data en hoe deze toegankelijk, beschikbaar en/of inzichtelijk wordt voor de deelnemers. Bijvoorbeeld via een app of een website, met behulp van een dashboard, grafieken, o.i.d. Daarnaast moet bepaald worden welke data toegankelijk worden: alleen de eigen sensor of alle sensoren in het netwerk.

5. Data-analyse

Bespreek en bepaal vervolgens hoe analyse van de data gaat plaatsvinden: kunnen deelnemers zelf aan de slag? Wordt er een werkgroep opgericht? En wie is verantwoordelijk voor de duiding van de meetresultaten? En welke rekenmethoden en -modellen zijn noodzakelijk en beschikbaar?

6. Community

Richt een platform in waarin deelnemers met elkaar kennis en ervaring kunnen uitwisselen, alsook hun observaties kunnen delen met experts en de overheid. Maak iemand verantwoordelijk/coördinator van dit platform.

2 Theorie Burgerparticipatie⁴

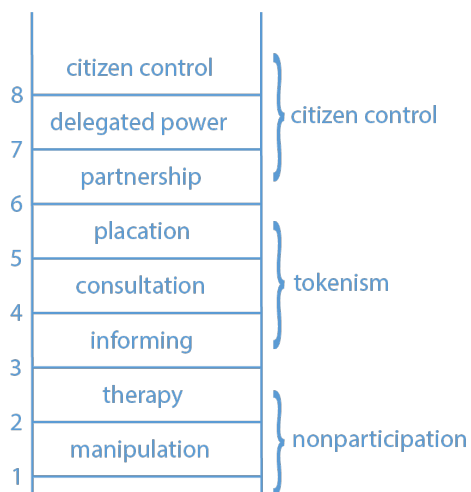
Burgerparticipatie betreft de interactie tussen overheid en burgers gericht op het verkrijgen van draagvlak voor en het verhogen van kwaliteit van beleid, in openheid en op basis van gelijkwaardigheid en onderling debat (Bekkers V. , 2012, p. 181).

Door de jaren heen hebben zowel de visie op de macht van de overheid, als op de burger als kundig medebeslisser, zich ontwikkeld. Daardoor kunnen verschillende vormen van burgerparticipatie worden onderscheiden. Veel wetenschappers gebruiken daarvoor participatieladders.

2.1 Participatieladders

Een bekende ladder is de participatieladder van Arnstein (1969), zie Figuur 2. In haar artikel 'A ladder of citizen participation' beschouwt zij de relatie tussen overheid en burgers in termen van macht:

"Citizen participation is a categorical term for citizen power. It is the redistribution of power that enables the have-not citizens, presently excluded from the political and economic processes, to be deliberately included in the future" (1969, p. 216).

Figuur 2 Participatieladder volgens Arnstein (1969)

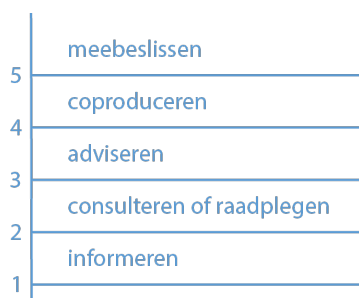
Macht is hierin de crux, benadrukt Arnstein (1969, p. 216). Participatie zonder herverdeling van de macht, is een leeg en frustrerend proces: de machthebbers kunnen claimen dat alle kanten zijn overwogen, terwijl slechts enkelen ervan profiteren.

Trede 1 en 2 beschrijven de niveaus waarin er sprake is van 'opvoeden' door de overheid (non participatie). Trede 3, 4 en 5 zijn de niveaus waarin de burger wel wordt gehoord, maar niet bij machte zijn te zorgen dat ook gehoor gegeven wordt aan hun inzichten. Dit zijn de niveaus van

⁴ Op basis van Dijk, M.H. (2015). Data maken de stad. Big data als opgave voor burgerparticipatie. Masterscriptie.

zgn. 'symbool'-participatie. Pas vanaf trede 6 krijgen de burgers meer beslismacht. Op trede 6 is onderhandeling mogelijk en op trede 7 en 8 zitten de burgers 'aan het roer', met volledige beslismacht (Arnstein, 1969). Kortom, hoe hoger op de ladder, hoe gelijkwaardiger de interactie tussen overheid en burger, zie Figuur 2.

Edelenbos & Monnikhof (2001) gebruiken een variant op de participatieladder van Arnstein (1969). Aan de hand van de mate waarin de burger medebepalend is in de agenda en oplossing, zijn vijf treden gedefinieerd. Ook hier geldt, hoe hoger op de ladder, hoe meer interactie, zie Figuur 3.

Figuur 3 Participatieladder volgens Edelenbos en Monnikhof (2001)

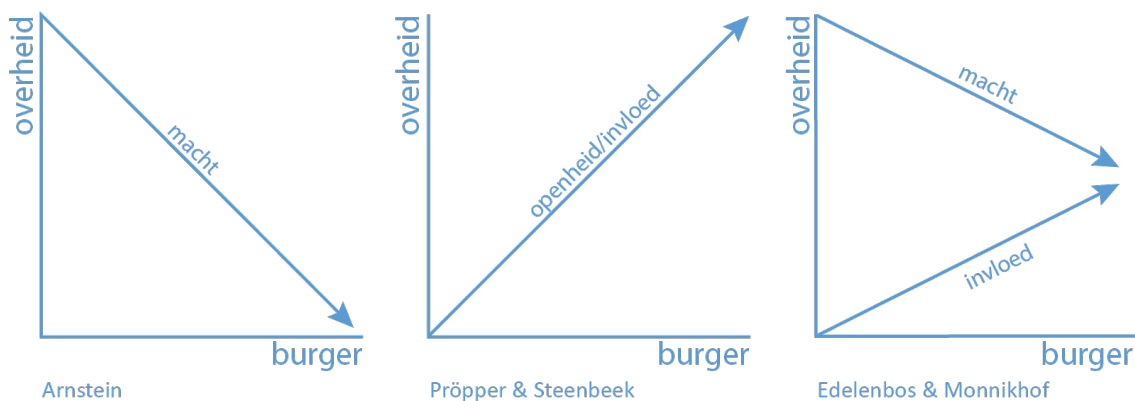
Pröpper & Steenbeek (1999) geven juist participatie weer als de mate van invloed en inhoudelijke openheid. Inhoudelijke openheid beschrijven zij als de aanwezige beleidsruimte en de mate waarin de partijen in staat en bereid zijn inzicht te geven in het beleidsproces en de afweging van besluiten (Pöpper & Steenbeek, p. 26). Dit blijkt onder andere uit de mate waarin er ruimte is voor nieuwe ideeën, plannen en handelingen en in hoeverre er afgeweken kan worden van opvattingen, voornemens en handelingskaders (Pöpper & Steenbeek, p. 38). Hoe hoger op de ladder, hoe meer de invloed van de participant en de inhoudelijke openheid door de bestuurder toeneemt, zie Figuur 4.

rol bestuur (openheid)		rol participant (invloed)
faciliterend	initiatief nemen	initiatiefnemer
samenwerkend	samenwerken	partner
delegerend	meebeslissen	medebeslisser
participatief	advisering	adviseur
consultatief	consultatie	consultor
open/autoritair	voorlichting	toeschouwer
gesloten/autoritair	geen	geen

Figuur 4 Participatieladder volgens Pröpper en Steenbeek (1999)

Participatieladders zijn dus een mooi middel om de interactie tussen overheid en burger zichtbaar te maken, vooral de mate waarin de burger een 'stem' heeft. Arnstein (1969) bekijkt de relatie tussen overheid en burger vanuit de machtspositie, terwijl Pröpper & Steenbeek (1999) het benaderen vanuit de relatie tussen openheid en invloed. In het model van Edelenbos & Monnikhof (2001) wordt de interactie (en coöperatie) tussen overheid en burger steeds gelijkwaardiger. Zie de modellen in Figuur 5.

Figuur 5 Relaties binnen participatieladders; macht, openheid en invloed.

Toch zijn er ook enkele kanttekeningen te plaatsen. Een participatieladder suggereert namelijk scherpe overgangen die er in de praktijk niet zijn, noch vormen de burgers en machthebbers een homogeen blok (Arnstein, 1969, p. 217). Bovendien zijn het instrumenten voor de overheid om te bepalen op welk niveau de burger wordt benaderd of betrokken (Kilic, 2008, p. 5).

Daarnaast levert participatie over het algemeen een beeld van een piramide op: velen participeren heel weinig, weinigen participeren zeer veel. Het ontbreekt veel burgers aan de benodigde kennis om doeltreffend deel te nemen aan de ingewikkelde discussies die in het openbaar bestuur gevoerd worden (Bovens, Hart, 't, & Twist, van, 2012, p. 104).

Door de jaren heen heeft burgerparticipatie zich ontwikkeld in de zin dat overheid en burgers steeds gelijkwaardiger interacteren: de burger krijgt meer ruimte in en invloed op besluitvormingsprocessen, de overheid opereert steeds opener en beschouwt de burger meer en meer als actieve klant in plaats van de passieve kiezer. Toch is aan de hand hiervan lastig te bepalen wat kan bijdragen aan burgerparticipatie en wat niet.

In de literatuur wordt dan ook geen uitspraak gedaan over de 'beste vorm van burgerparticipatie'. Ontwikkelingen in de tijd laten zien dat de macht van de overheid afneemt en de invloed van de burger toeneemt, ofwel dat de interactie tussen overheid en burger een steeds gelijkwaardiger karakter krijgt.

2.2 Openheid

Zoals gesteld is het ook van belang dat de interactie tussen overheid en burgers in openheid plaatsvindt (Bekkers, 2012). Met openheid wordt gerefereerd aan de mate waarin de overheid in staat en bereid is inzicht te geven en ruimte te bieden in de afweging in de besluiten en het beleidsproces (Pöpper & Steenbeek, 1999). Daarbij gaat het om de ruimte voor nieuwe ideeën, plannen en handelingen en de mate waarin kan worden afgeweken van opvattingen, voornemens en handelingskaders, ofwel de wendbaarheid in het proces.

Daarnaast gaat het ook om de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de overheidsdata en informatie: waar is het gepubliceerd en is dat voor iedereen vindbaar? Is de data voorzien van context en tools en geschikt voor analyse en hergebruik? Draagt de informatie bij aan het inzicht en bedoeling van het beleid? Worden specifieke begrippen uitgelegd? Geeft het een compleet beeld? Het gaat hier dus om de beschikbaarheid, bereikbaarheid én begrijpelijkheid van data en informatie. Tezamen vormen deze het begrip transparantie.

2.3 Participatie sterkte

Burgerparticipatie betreft feitelijk twee zaken: de mogelijkheden voor participatie en de betekenis die aan participatie wordt toegekend. Dit vormen de twee dimensies die de sterkte van de participatie bepalen. Relevant voor deze sterkte zijn de mate waarin burgers in staat gesteld worden hun wensen en verlangens kunnen presenteren en de mate waarin zij daartoe uitgenodigd worden, resp. de breedte en de diepte van de participatie (Wille, 2001).

2.3.1 Breedte van de participatie

De breedte van de participatie betreft de mate waarin de mogelijkheid tot participatie die is geboden aan elke lid van de gemeenschap in elke fase van het beleidsvormingsproces (Wille, 2001, p. 96). Deze breedte wordt uitgedrukt aan de hand van activering, mobilisatie en representativiteit: wie worden gemobiliseerd, wie worden bereikt en wat betekent dit voor de representativiteit van de deelnemers. We onderscheiden daarbij proactieve en reactieve participatie. Bij proactieve participatie is de beslissing of het besluit nog niet gevallen en bij reactieve participatie gaat het om een reactie op de beleidsplannen door het aanleveren van zienswijzen, bezwaren en tegenargumenten. Bij reactieve participatie betreft het vaak een conflictueuze interactie tussen burger en overheid, terwijl bij proactieve participatie sprake is van coöperatie (Wille, 2001, pp. 93-94). Het repertoire aan acties en activiteiten is breed en groeiende, onder andere door de ontwikkelingen in het digitale domein.

Interactieve beleidsprocessen worstelen met het probleem van representativiteit. Het is dus van belang dat degenen die participeren, een representatieve afspiegeling vormen van degenen waarvoor het beleid is bedoeld (Wille, 2001, pp. 99-100). Edelenbos & Monnikhof (2001) definiëren representativiteit dan ook als:

“de mate waarin de deelnemers een afspiegeling vormen van dat deel van de gemeentelijke bevolking, waarvoor het interactieve beleid direct van belang is” (p. 216).

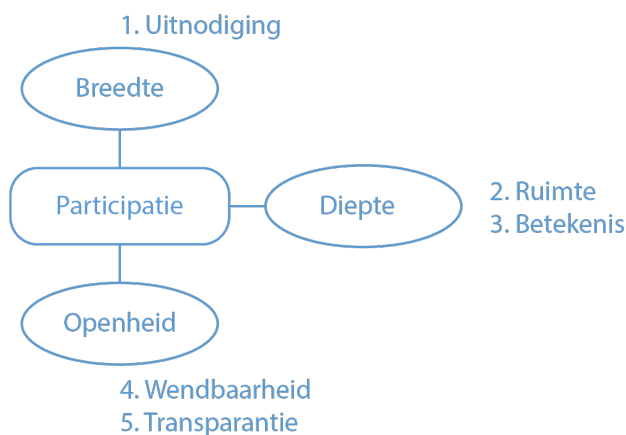
Daarnaast is gaat het ook om de mate waarin het standpunt en belang van de burger medebepalend is in het proces, ofwel de ruimte die de burger wordt geboden om het proces vorm te geven.

2.3.2 Diepte van de participatie

De diepte van de participatie zegt iets over de machtspositie van de overheid en de invloed van de burger. Het gaat daarin om de mate waarin de overheid de burger betreft in het proces, de wijze waarop de burgers hun standpunten en belangen konden inbrengen en in hoeverre deze belangen van invloed zijn geweest op het uiteindelijke beleid. Dit bepaalt de betekenis die de overheid geeft aan de burgerbetrokkenheid.

2.4 Model Burgerparticipatie

Bovenstaande theorie kan worden gekarakteriseerd aan de hand van drie hoofd- en vijf subbegrippen, zie Figuur 6. Tevens verschilt per interactieniveau de rol die het subbegrip speelt, zie Tabel 1.

Figuur 6 Theoretisch model burgerparticipatie

Tabel 1 Participatieniveaus en subbegrippen

Ontwerp- factor Mate van interactie	Uitnodiging	Ruimte	Betekenis	Wendbaarheid	Transparantie	
Informereren	De burgers worden op passende wijze uitgenodigd en vormen een afspiegeling van de mensen waarvoor het vraagstuk van belang is.				De bedoelingen, redeneerlijnen, begrippen en effecten worden duidelijk zonder toepassing van vaardigheden en expertise. De data/ informatie is voorzien van context en tools en geschikt voor analyse en hergebruik.	
Consulteren		De burgers worden in staat worden gesteld hun wensen, ideeën en standpunten te presenteren. Er is echter geen zekerheid over de invloed van de inbreng op het ontwerp van de pilot.				
Adviseren			Er is geen zekerheid dat de uitkomst wordt meegenomen in het uiteindelijke beleid			
Coproduceren		De burgers worden in staat worden gesteld hun wensen en verlangens te presenteren. De inbreng is medebepalend voor het ontwerp van de pilot.	De uitkomst van het proces is medebepalend in het uiteindelijke beleid	In het proces kan worden afgeweken van opvattingen voornemens en handelingskaders.		
Meebeslissen						

3 Theorie Citizen Science

Citizen Science (CS), of burgerwetenschap, betreft aan de ene kant het mobiliseren van niet-wetenschappers die bijdragen aan de wetenschap door het doen van observaties en verzamelen van data (Kullenberg & Kasperowski, 2016). Het betreft hier vrijwillige bijdragen, zoals bij de vogeltelling en weersvoorspelling. Aan de andere kant is CS een vorm van wetenschap die wordt ontwikkeld en uitgevoerd door de burgers zelf. In deze vorm van CS zijn de burgers de belanghebbenden in wetenschappelijke gebaseerde besluitvormingsprocessen (Kullenberg & Kasperowski, 2016). Tussen deze twee vormen is er nog een legio aantal vormen van CS te onderscheiden, die verschillen per onderzoeksveld. Voor de overheid bijvoorbeeld, is CS een tool voor het activeren van maatschappelijke betrokkenheid, vooral daar waar overheid geconfronteerd wordt met toenemende publieke vraag naar 'evidence based' besluitvorming (Eitzel, 2017).

Los van de benaderingen van CS, kan het in ieder beschouwd worden als een vorm van kennisproductie (Eitzel, M.V. et al, 2017). Het kent waarde toe aan de kennis en bepaalt dan ook de wijze waarop de deelnemers worden behandeld en hoe zij zichzelf en hun deelname beschouwen (Eitzel, M.V. et al, 2017). Zo kan CS niet alleen bijdragen aan de dataverzameling, ook kan de wetenschap profiteren van de verscheidenheid aan perspectieven, vaardigheden en kennis (Lewandowski, E. et al, 2017). CS is dan ook niet alleen een instrument voor de wetenschap, het helpt ook in de democratisering van wetenschappelijk onderzoek (Eitzel, M.V. et al, 2017).

In CS is het rekruteren van de vrijwilligers dan ook van cruciaal belang. Tenslotte zijn burgers zowel deelnemers als de begunstigde van CS (Lewandowski et al., 2017). Het belang dat een burger heeft bij het CS-project, bepaalt dan ook in hoge mate zijn bereidheid tot deelname (Lewandowski, et al., 2017).

4 Citizen science versus Burgerparticipatie

Op basis van bovenstaande is CS dus in hoge mate gerelateerd aan burgerparticipatie. Ook bij CS betreft het de betrokkenheid van burgers in overheidsprocessen, waarbij het niet gaat om agenda- en besluitvormingsprocessen, maar om de wetenschappelijke basis waarop deze processen plaatsvinden. CS kan dan ook zowel door burgers, de overheid als door de wetenschap zelf worden geïnitieerd.

Het onderscheid tussen burgerparticipatie en CS wordt door Eitzel et al vooral gezien in de noodzaak tot transparantie en enige vorm van 'geïnformeerde toestemming' (2017, p. 11). De European Citizen Science Association (ECSA) gaat in hun principes er van uit dat burgers in het wetenschappelijk project worden beschouwd als bondgenoten van en medewerkers met wetenschappers⁵.

Naast dat CS helpt in het vergroten van het aanbod aan data, is het dus ook een methode om te zorgen voor informatiegeïktheid en een gemeenschappelijke taal tussen overheid, onderzoekers en burgers. Joint Fact Finding is een techniek waarbij gezamenlijk wordt onderzocht wat een goede onderzoeksmethode is voor een bepaald probleem. Zo wordt gezorgd dat zowel het onderzoek als de resultaten door beide partijen worden geaccepteerd (Wesselink & Paul, 2010, p. 38).

---

⁵ <https://ecsa.citizen-science.net/2016/05/17/10-principles-of-citizen-science/>

5 Bibliografie

- Arnstein, S. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American institute of planners*, 35(4), 216-224.
- Bekkers, V. (2012). *Beleid in beweging. Achtergronden, benaderingen, fasen en aspecten van beleid in de publieke sector*. Den Haag: Boom Lemma.
- Bovens, M., Hart, 't, P., & Twist, van, M. (2012). *Openbaar bestuur. Beleid, organisatie en politiek*. Deventer: Kluwer.
- Edelenbos, J., & Monnikhof, R. (2001). Lokale interactieve beleidsvorming: een vergelijkend onderzoek naar de consequenties van interactieve beleidsvorming voor het functioneren van de lokale democratie. Utrecht: Lemma.
- Eitzel, M. (2017). Citizen Science terminology matters: exploring key terms. *Citizen Science: Theory and Practice*, 2(1), 1-20.
- Kilic, M. (2008). *Derde generatie burgerparticipatie. Hoe doe je dat*. Twijnstra Gudde, Amersfoort.
- Kullenberg, C., & Kasperowski, D. (2016). What is citizen science? a scientometric meta-analysis. Opgehaald van <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0147152>
- Lewandowski, E., Cladwell, W., Elmquist, D., & Oberhauser, K. (2017). Public perceptions of citizen science. *Citizen Science: Theory and Practice*, 2(1), 1-9.
- Pöpper, I., & Steenbeek, D. (1999). *De aanpak van interactief beleid. Iedere situatie is anders*. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Rijkswaterstaat, Adviesdienst Verkeer en Vervoer, Amsterdam.
- Wesselink, M., & Paul, R. (2010). *Handboek Strategisch Omgevingsmanagement*. Deventer: Kluwer.
- Wille, A. (2001). Politieke participatie en representativiteit in het interactieve beleidsproces. In J. Edelenbos, & R. Monnikhof, *Lokale interactieve beleidsvorming. Een vergelijkend onderzoek naar de consequenties van interactieve beleidsvorming voor het functioneren van de lokale democratie* (pp. 87-115). Utrecht: Lemma.